Πρόσωπο με πρόσωπο

Ο ΔΗΜΟΦΙΛΗΣ ΜΟΥΣΙΚΟΣΥΝΘΕΤΗΣ ΕΜΦΑΝΙΖΕΤΑΙ ΠΑ ΠΡΩΤΗ ΦΟΡΑ ΣΤΟ ΘΕ ΑΤΡΟ

Μαγική διαδικασία το τρα γούδι

Από τα «Θερινά σινεμά» μέχρι τη «Ρίτα», ο Λουκιανός Κηλαηδόνης μας έχει ταξιδέψει μουσικά με την ευαισθησία του στις μνήμες της Κυψέλης και της νιότης. Φέτος, για πρώτη φορά, αναλαμβάνει έναν καινούργιο ρόλο, αυτόν του ηθοποιού και πάνω στο σανίδι επιχειρεί μια αναδρομή στην πρόσφατη ιστορία της χώρας μας.

Μπορεί το πάρτι στη Βουλιαγμένη να έχει δώσει τη θέση του στην «πλήρη αποδλάκωση του σήμερα» αλλά ο συνθέτης του «Μικρού Ήρωα» κάνει ακόμα άλματα για να πιάσει τη μουσική του και η κουδέντα μας γίνεται υπό τον γλυκόπικρο ήχο και τους όλο νόημα στίχους του τραγουδιού «Θα έρθουν καλύτερες μέρες».

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ: **Νατάσα Μπαστέα**

Οι ΚΥΡΙΟΙ στην είσοδο του παρατηρούν φιλικά ότι είναι ελαφρά ντυμένος για τέτοιο κρύο. «Εντάξει, έτσι κάνω πάντα» τους ευχαριστεί γελαστός ο Λουκιανός Κηλαηδόνης και προχωρά με το ανάλαφρο δήμα του προς το ασανσέρ. Το στούντιο στο υπόγειο του μεγάλου κτιρίου της Κηφισίας είναι πολύ ζεστό. Το πιάνο δεσπόζει στο χώρο απέναντι από τον κόκκινο κυκλικό καναπέ, δίσκοι, κάρτες, φωτογραφίες βρίσκονται γύρω-γύρω και στον τοίχο η αφίσα από το περίφημο πάρτι στη Βουλιαγμένη και μια κατασκευή από νέον που θυμίζει το προφίλ του συνθέτη.

Στο ράφι δίπλα από δύο τιμητικές πλακέτες με τα διάσημα του Ναυτικού βρίσκεται μια προκήρυξη που γράφει «Ζήτω το ΕΑΜ». Οι πλακέτες, όπως εξηγεί ο Λουκιανός, είναι ενθύμια μιας συναυλίας στο κέντρο εκπαίδευσης Μπαλάσκα και η προκήρυξη είναι από τη φετινή παράσταση του «Περοχέ» ό-

συνθέτης έχει φέτος για πρώτη φορα και άλλον έναν ρόλο – αυτόν του ηθοποιού.

Άρχισε να μαθαίνει πιάνο στα 5 του χρόνια και να συνθέτει καμιά δεκαριά χρόνια αργότερα. Σήμερα, στα 52 χρόνια του, τι σημαίνουν γι' αυτόν οι συνεχείς βουτιές στον ωκεανό της μουσικής; «Όσο πιο πολύ ασχολείσαι μαζί της τόσο ανακαλύπτεις την κρυμμένη δύναμη που έχει μέσα της. Αυτό δεν το ήξερα. Το ανακάλυψα, μπορώ να σου πω, τα τελευταία 7 με 8 χρόνια. Είδα δηλαδή, ότι αυτή η μικρή φόρμα που λέγεται τραγούδι και διαρκεί 3 λεπτά, έχει τρομακτικές δυνατότητες, δεν τελειώνει ποτέ. Είναι μια μαγική διαδικασία. Θαυμάζω τους συναδέλφους μου, δεν ξέρω πώς γράφουν, γιατί ο καθένας πλησιάζει τη μουσική του με διαφορετικό τρόπο».

Η ΜΟΥΣΙΚΗ

Πού δρίσκεται άραγε η μουσική; Στο μυαλό, στην καρδιά, στις αισθήσεις, στην ψυχή; Ο Λουκιανός Κηλαηδόνης μπαίνει στο παιχνίδι. «Είναι κάποιο ψηλά και κάθε φορά που κάθεσαι να κάνεις μια δουλειά, είναι σαν να κάνεις ένα μεγάλο άλμα και να καταφέρνεις να πάρεις μια από τις μουσικές που προϋπάρχουν και να την κατεδάσεις κάτω. Στον καθένα μας ανήκει μια ποσότητα τραγουδιών. Πρέπει να κάνουμε το σωστό άλμα να κατεδάσουμε τη μουσική που μας ανήκει. Γιατί μπορεί και να κατεδάσεις τη μουσική κάποιου άλλου», λέει γελώντας για να προσθέσει: «Τα πολύ καλά τραγούδια του καθενός μας είναι τόσο προσωπικά που δεν θα μπορούσαν να είναι κανενός άλλου. Κοίταξε, παιχνίδι είναι αυτή η ιστορία. Τα τραγουδάκια είναι ένα τεράστιο παζλ, το οποίο δεν θα τελειώσει ποτέ».

Μιλά συνέχεια για τα «τραγουδάκια» και όταν παρατηρώ τη συνεχή χρήση του υποκοριστικού σπεύδει να διευκρινίσει ότι σημαίνει αγάπη και όχι υποτίμηση. Τι είναι λοιπόν ένα «ωραίο τραγούδι»; «Ένας πολύ καλά οργανωμένος χρόνος που να γίνει ένα

ληψη. Το ω ρ α ί ο

τραγούδι πρέπει να μπορεί να το ακούσει κάποιος μόνος του και να συγκινηθεί, να το μουρμουρίσει και να το τραγουδήσει με τους φίλους του. Υπάρχουν δύο είδη τραγουδιών. Αυτά που τραγουδιούνται από την παρέα και αυτά που γράφονται από μοναχικούς ανθρώπους για μοναχικούς ανθρώπους. Στις μέρες μας πάμε περισσότερο προς το δεύτερο είδος».

Στις μέρες μας πολλά είναι διαφορετικά. Μόνο ο «Μικρός Ήρωας» παραμένει νέος, με τα ίδια ιδανικά και τη διάθεση για αγώνα. «Ναι, είναι στην ηλικία που τον αφήσαμε και έχω ένα μικρό διάλογο μαζί του στο φινάλε του έργου, όπου τον καλώ να δάλει μια τάξη στα πράγματα. Λέει κάπου ο δημιουργός του, ο Ανεμοδουράς, ότι εάν υπήρχε σήμερα ο Μικρός Ήρωας θα ήταν μελαγχολικός».

Μα σήμερα δεν υπάρχουν πια ήρωες; «Το παιδί που στήθηκε μπροστά στα τανκς στο Πεκίνο. Σίγουρα θα υπάρχουν

Είναι αδύνατον ένας άνθρωπος να τα δάλει με τόσο μεγάλη ποσότητα αποδλάκωσης. Πιο εύκολο είναι να τα δάλεις με τους Γερμανούς παρά με τη Ρούλα Κορομηλά».

Στα τραγούδια του διακρίνεις συχνά ένα κύμα νοσταλγίας. Βαλσάκια, εμδατήρια, η Ρίτα, οι νεανικές σκαναλιές, ένα μοσαϊκό αναμνήσεων άλλοτε χαριτωμένο και άλλοτε μελαγχολικό αλλά πάντα πολύ ζωντανό. Τι άλλο θα έκανε εάν δεν έγραφε μουσική; «Θα μπορούσα να κάνω τα πάντα. Να είμαι γραφίστας, κινηματογραφιστής, να κάνω πράγματα που αγαπώ πολύ. Άλλωστε ήδη μπαίνουν τέτοιου είδους ανάγκες δικής μου σκηνοθετικής παρέμδασης σ' αυτές τις τελευταίες δουλειές που κάνω». Μήπως αυτό λέει κάτι για το μέλλον; «Μπορεί. Δεν μιλάω για σινεμά απαραίτητα, μιλάω για τέτοιου είδους υλοποίηση κάποιων μουσικών θεαμάτων με πολλά στοιχεία μέσα». Αν ήταν σκηνοθέτης, ποιος θα ήθελε να είναι; «Ασυζητητί, ο Φελίνι. Το "Άμαρκορντ" είναι η αγαπημένη μου ταινία, και αν θέλεις το "Αχ πατρίδα μου γλυκιά" όταν έγινε στον Λυκαδηττό, είναι ένα είδος δικού μου "Άμαρκορντ"».

Περίπου πριν από ενάμιση χρόνο εί-

Θυμάται πάντα μια κουδέντα του Νίκου Γκάτσου που του είχε πει: «Ό,τι είναι το μαγικό για τον ταχυδακτυλουργό που ενώ κρατάει μερικά δευτερόλεπτα, εκείνος έχει φάει ώρες από τη ζωή του για να το μάθει, έτσι είναι και αυτό που κάνεις εσύ. Είναι σημαντικό να δουλεύουμε σιωπηλά και να κάνουμε ό,τι καλύτερο μπορούμε και να μπορεί ο άλλος να το καταλάδει».

ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ

Τον εξοργίζει η φοδερή σπατάλη χρόνου που διαπιστώνει παντού, η ζούγκλα που σε υποχρεώνει να αφιερώσεις ώρες για να κάνεις τα πιο απλά πράγματα, το ότι το μέλλον μας ως χώρα σχεδιάζεται πλέον αλλού. Τελικά δεν συμδαίνει τίποτα θετικό; Ποιο είναι το καλύτερο πράγμα που μας συμδαίνει; «Το ότι ακόμα έχουμε κάποιους φίλους γύρω μας. Ότι δεν χάνουμε το κέφι μας και την ελπίδα πως κάποια στιγμή

μουσικά τα δελτία ειδήσεων των τελευταίων μηνών, τι μουσικό κομμάτι θα διάλεγε; «Αυτό που έχει μουσική λίγο νοσταλγική, λίγο πικρή και λίγο γλυκιά και λέει: Θα έρθουν καλύτερες μέρες και ξέρω πού θα είμαστε εμείς».

Ομαδική συγγραφή. «Όλοι οι συντελεστές δάλαμε προσωπικά στοιχεία και φτιάξαμε ένα έργο συλλογικής μνήμης»

Άλλο να γράφεις για το θέατρο και άλλο να παίζεις

ΦΕΤΟΣ ο Λουκιανός Κηλαηδόνης, ο άνθρωπος που έχει γράψει τόση μουσική για θεατρικές παραστάσεις, ανεδαίνει για πρώτη φορά ο ίδιος στο σανίδι. Ποια είναι η αίσθηση; «Είναι καινούργια για μένα. Ομολογώ ότι είναι άλλο να γράφεις μουσική για θέατρο και να δλέπεις από κάτω τους ηθοποιούς να παίζουν κι άλλο να είσαι πάνω στη σκηνή και να μιλάς κιόλας. Εκτίμησα πολύ περισσότερο κάποιους από τους ηθοποιούς με τους οποίους δουλεύω χρόνια, τον Μίμη Χρυσομάλλη, τη Νένα Μεντή, την Άννα Βαγενά, τον Γιώργο Σαμπάνη. Πάντα τους θεωρούσα καλούς ηθοποιούς

νεργάτες, ο Βαγγέλης Γκούφας που έγραψε τα κείμενα, ο Γιάννης Καλατζόπουλος ο σκηνοθέτης και όλοι οι άλλοι δάλαμε προσωπικά στοιχεία και φτιάξαμε ένα έργο συλλογικής μνήμης.

Επειδή είναι η πορεία αυτού του τόπου από τη δικτατορία του Μεταξά μέχρι τη δικτατορία των συνταγματαρχών, περνούν μέσα από εκεί καταστάσεις και εικόνες που είτε τις έχουμε ζήσει ή τις έχουμε ακούσει τόσο πολύ από τους δικούς μας που είναι σαν να τις έχουμε ζήσει. Και έτσι είναι κάτι ζεστό και ά-

σαν. Άρα για πολλούς από εμάς ήταν, πράγματι, τα καλύτερά μας χρόνια. Πολλοί έδαλαν τις δικές τους ιστορίες, τις ιστορίες των γονιών τους, έγινε μια ομαδική συγγραφή. Και να φανταστείς, τα νέα παιδιά του θιάσου είπαν ότι μέσα από το έργο, για πρώτη φορά, κατάλαδαν την ιστορία, πώς κηρύχθηκε ο πόλεμος, πώς μπήκαν οι Ιταλοι, οι Γερμανοί, έγινε η Κατοχή, μετά ο Εμφύλιος. Και επίσης το γλεντήσαμε γιατί λέμε τραγούδια που μας αρέσουν, θυμηθήκαμε πλάκες του σχολείου. Υπάρχει μια ολόκληρη ενότητα που έγω γοή-

έχει θιωματικά στοιχεία όλων των συντελεστών. «Είχα την αρχική ιδέα από τον δίσκο "Αχ πατρίδα μου γλυκιά", μια δουλειά με παλιά τραγούδια, που έγινε κατόπιν μουσικό θέαμα στον Λυκαδηττό και σκεφτήκαμε με την Άννα Βαγενά, τη γυναίκα μου, να το κάνουμε παράσταση. Χαρήκαμε λοιπόν ότι όλοι οι συ-

Μα μπορεί αυτά τα δύσκολα χρόνια να ήταν τα «καλύτερά μας χρόνια»; «Ανεξάρτητα από τις εποχές τις δύσκολες αυτού του τόπου, δηλαδή τον πόλεμο, τις χούντες, τον εμφύλιο, οι άνθρωποι πέρα από την πείνα και τη δυστυχία που γνώρισαν ερωτεύθηκαν κιόλας σ' αυτά τα χρόνια, έκαναν παρέες, τραγούδη-

Ποιες από όλες τις ιστορίες που ξιναζωντανεύουν στη σκηνή του «Περοχέ» είναι προσωπικές του; «Σίγουρα το "Αχ πατρίδα μου γλυκιά", που το θυμάμαι από γυμνασιακές επιδείξεις του Δημοτικού, αρχές της δεκαετίας του '50, είτε να το χορεύω εγώ, είτε οι συμμαθήτριές μου...».

Το «άτακτο παιδί» της Κυψέλης

ΑΝ ΡΩΤΗΣΕΙΣ τον Λουκιανό Κηλαηδόνη σε ποιο σχολείο πήγε, θα σου απαριθμήσει αρχετά, γιατί ήταν «άτακτο παιδί». Τα περισσότερα ήταν στην Κυψέλη και στα Πατήσια. Και από τον τρόπο που γυρίζει στα παιδικά και νεανικά του χρόνια καταλαδαίνεις τα πόσα τον δένουν μαζί της. «Κυψέλη σήμαινε χωματόδρομοι, αλάνες, καλοκαιρινά σινεμαδάκια, παρέες, πρώτοι έρωτες, πρώτα τσιγάρα, ποδήλατα. Μια ξενοιασιά και μια ανάλαφρη εποχή και τρόπος ζωής».

Ο πατέρας τοπογράφος-μηχανικός, η μητέρα δημόσιος υπάλληλος στο υπουργείο Πρόνοιας, ο αδελφός ζωγράφος. «Δεν ζει κανένας από αυτούς, πια. Η ατμόσφαιρα στο σπίτι ήταν χαλαρή. Δεν μας πίεσαν ποτέ να κόψουμε κοντά τα μαλλιά μας, μας άφησαν να καπνίζουμε, να ξενυχτάμε, στάθηκαν δίπλα μας στις επιλογές μας. Μ' αυτό τον τρόπο αντιμετωπίζω και τις κόρες μου, παρ' ότι μεγαλώνουν σ' έναν εντελώς διαφορετικό κόσμο.

Από τότε που μπήκε αυτή η καταραμένη η αντιπαροχή και ξεφύτρωσαν παντού πολυκατοικίες, τα παιδιά απομονώθηκαν, δεν μπορούν να ανοίξουν την πόρτα και να δγουν ελεύθερα στο δρόμο, πρέπει να τηλεφωνηθούν με τον συμμαθητή τους, χάθηκε η εύκολη πρόσδαση και η σχέση με τη γη και τα πράγματα που συνέδαιναν όχι μέσω μιας οθόνης, αλλά κατευθείαν με την πραγματικότητα».

Πίσω στη δεκαετία του '50, ο Λουκιανός δλέπει ανεμά με την παρέα «κλασικά καουμπόικα με Τζον Γουέιν και Ρίτσαρντ Γουίτμαρκ και φιλμ νουάρ "Το Συνδικάτο του εγκλήματος", "Το Γεράκι της Μάλτας" και τα λοιπά. Όπως λέει και ο Κώστας Γαδράς μάδαμε κινηματογράφο στα φτηνά σινεμά των δύο έργων της Πατησίων, όπως η "Αλάσκα", το "Ροζικλαίρ", το "Αθηναϊκό", το "Ελλάς". Στα σκασιαρχεία δλέπαμε εξαιρετικές ταινίες».

Αργότερα ο Λουκιανός δίνει εξετάσεις στο Πολυτεχνείο, δεν περνάει, μπαρκάρει για να ανακαλύψει ότι τελικά δεν ήταν αυτό που ονειρεύτηκε και ξαναδίνει εξετάσεις επιτυχώς στην Αρχιτεκτονική. «Τα τέσσερα φοιτητικά χρόνια στη Θεσσαλονίκη ήταν γόνιμα, με την έννοια ότι ανακάλυψα γενικότερους νόμους αισθητικής, οργάνωση σκέψης, που μου στάθηκαν χρήσιμοι μέχρι και σήμερα». Δουλεύει σε αρχιτεκτονικό γραφείο για ένα πρωινό και καταλαδαίνει ότι ούτε κι αυτό τον καλύπτει. Ψάχνεται και κάνει δουτιές στη μουσική. «Τραγούδια όπως το "Όσο αγαπιόμαστε τα δυο", ή το "Μη χτυπάς" που λέει ο Μητσιάς είναι από εκείνη την εποχή». Ακολουθεί το '73 η συνεργασία με το «Ελεύθερο Θέατρο», η μουσική για τον «Θίασο» του Θόδωρου Αγγελόπουλου, η ίδρυση του Θεσσαλικού Θεάτρου και τόσα άλλα.

Ακολουθεί και ο γάμος με την Άννα Βαγενά και οι δύο κόρες. Λουκιανός εν μέσω γυναικών. «Η Γιασεμή είναι δεκαοκτώ και μισό και αποφάσισε μόνη της να γίνει ηθοποιός, ξεκινώντας φέτος από τη σχολή του Κώστα Καζάκου.

Η μικρή, η Μαρία, είναι δεκατεσσάρων και πάει στη Β' Γυμνασίου. Ξέρεις, τα παιδιά σήμερα είναι πολύ έντονα πληροφορημένα και αυτό τους φέρνει μια αναοφάλεια. Έχουν μια εικόνα για το μέλλον τους, η οποία δεν είναι καθόλου αισιόδοξη. Εμάς μας την έκρυδαν την πραγματικότητα ή δεν έφτανε, αλλά στα δεκαπέντε δεν ξέραμε τι επάγγελμα θα κάνουμε. Σήμερα τα παιδιά τα απασχολεί πολύ τι θα κάνουν στα επόμενα χρόνια».

Κι όμως αυτή δεν είναι η μόνη διαφορά. «Πριν από αρχετά χρόνια οι γενιές είχαν μεταξύ τους απόσταση 30 ετών. Σήμερα αυτή η διαφορά κοντεύει να φτάσει περίπου τα 3 χρόνια. Δηλαδή η Γιασεμή και η Μαρία έχουν φδάσει να ανήκουν σε διαφορετικές γενιές. Άλλη μουσική ακούν, αλλώς διασκεδάζουν και ντύνονται, άλλες αναφορές και πρότυπα έχουν».

Μωσαϊκό αναμνήσεων: Το «Αχ πατρίδα μου γλυκιά είναι το δικό μου «Άμαρκορντ»

«Η ζωή δεν είναι απεριόριστη, μπορεί να τελειώσει ανά πάσα στιγμή. Ο χρόνος είναι ένας και φεύγει και αν είναι να κάνεις κάτι, κάν' το. Αν αξίζει τον κόπο κάν' το, αλλιώς μη σπαταλέσαι χαζά»

Λουκιανός Κηλαηδόνης